Всеукраїнський конкурс «Шкільна бібліотека-2020»

Номінація

«Модель бібліотеки Нової української школи»

Проєкт

«Бібліотека покоління ЗЕТ: 5 кроків до нової моделі»

Древелькова Валентина Володимирівна

завідувачка бібліотеки

Краматорської загальноосвітньої

школи І – ІІІ ступенів №12

Краматорської міської ради

Донецької області

Краматорськ

2020

ЗМІСТ

ВСТУП 3

І. ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ В СЕРЕДОВИЩІ ПОКОЛІННЯ ZET 5

1.1. Новому поколінню - нову модель бібліотеки НУШ 5

1.2. SWOT - аналіз як метод оцінки потенціалу шкільної бібліотеки 9

ІІ. СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ 11

Крок 1. Популяризація дитячої книги та читання 11

Крок 2. Практична медіаграмотність та основи академічної доброчесності 18

Крок 3. Діджиталізація як вектор розвитку шкільної бібліотеки 20

Крок 4. Покращення матеріально-технічного забезпечення 22

Крок 5. Ребрендинг – нове обличчя книгозбірні 24

ВИСНОВКИ 27

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 28

ДОДАТКИ

ВСТУП

Життя в XXI столітті оточило нас надновими технологіями та можливостями. Мобільний зв'язок, супутникове телебачення, світова мережа інтернет – нині вже не розкіш, а необхідність для кожного. Ми переживаємо непростий час змін, мінливого інформаційного простору, бурхливого розвитку суспільства. Сучасна шкільна бібліотека – це потужний інформаційний центр, що відповідає викликам сучасності, осередок культурного життя, простір для івентів, де кожен почуває себе комфортно та впевнено, місце, де відбувається діалог між поколіннями, де можна започаткувати новий проєкт і, звичайно, взяти книжку… Сучасний бібліотекар - це не лише ерудована, начитана особистість, яка вільно орієнтується в інформаційному просторі, досконало володіє комп'ютером, уміє користуватися інтернетом, а й компетентний, наполегливий, відповідальний фахівець, якому притаманна комунікабельність, прагнення до самовдосконалення, висока працездатність, позитивне ставлення до життя. Існування бібліотеки неможливе без користувачів. Хто вони? Представники різних поколінь: наші бабусі й дідусі - досвідчені та оптимістичні бебі-бумери, наші матусі й татусі – самостійні та креативні міленіали, наші діти - мобільні й динамічні зети.

У Концепції НУШ зазначено: «Кожна школа матиме у своїй структурі сучасну бібліотеку, яка стане ресурсним осередком і експериментальним майданчиком для учнів і вчителів, забезпечить вільний доступ до якісних електронних підручників, енциклопедій, бібліотек, лабораторій»[2].

Освітні стандарти нового покоління передбачають самоосвітню діяльність, ефективність якої залежить від рівня їх інформаційної культури та ресурсної бази бібліотеки. Зрозуміло, що звичайна шкільна бібліотека не відповідає вимогам ЗЕТ: фонди застарілі, давно не оновлювалися,

приміщення вимагають ремонту, немає технічних засобів для пошуку та обробки інформації. Необхідні термінові зміни!

Проєкт «Бібліотека ЗЕТ: 5 кроків до нової моделі» сприяє позитивним змінам шкільної бібліотеки, яка трансформується разом із соціумом і відповідає сучасним викликам.

Мета проєкту - акцентувати увагу на можливостях, які відкриваються для розвитку шкільної бібліотеки завдяки трансформації її в нову модель, через упровадження в роботу інновацій, використання медіаосвітніх технологій, залучення додаткових коштів, зміни дизайну та формату роботи з популяризації читання.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані такі **завдання:**

- покращити якість матеріально-технічної бази;
- сформувати позитивний імідж шкільної бібліотеки;
- популяризувати читання в колі дітей та дорослих;
- розвивати медіаграмотність засобами бібліотеки закладу освіти.

Етапи проєкту

1. Планування (I семестр 2016-2017 н.р.)
2. Організація (II семестр 2016-2017 н.р.)
3. Реалізація (2017-2021 н. р.)
4. Рефлексія (аналіз роботи, 2020-2021 н.р.)

Тривалість проєкту: 5 років (2016 - 2021 р.)

У зв'язку з форс-мажорними обставинами тривалість проєкту продовжено до 2021-2022 н.р.

Очікувані результати:

- трансформація в модель «Бібліотека ЗЕТ»;
- оновлений бібліотечний фонд;
- сталі зв’язки з громадськістю;
- поліпшений імідж бібліотеки;
- комфортний простір бібліотеки;
- інформаційна підтримка освітнього процесу;
- збільшення кількості користувачів, відвідувань, книговидачі.

І. ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ В СЕРЕДОВИЩІ ПОКОЛІННЯ ZET

1.1. Новому поколінню - нову модель бібліотеки НУШ

Уявімо собі безмежний океан інформації. Його блакитну гладь вільно розрізає красень-корабель. Це – вітрильник «Бібліотека ZET». На нього чекають випробування легкими бризами й жорстокими штормами, стрімкими течіями й підводними рифами, лагідним шепотом прибою й ревінням урагану. Упевнено долає виклики часу професійна команда бібліотеки. Просунуті користувачі-зети отримують насолоду від неймовірної подорожі.

Свіжий вітер змін здіймає білосніжні вітрила до піднебесся. Щасливого плавання, «Бібліотеко ZET»!

Для вільного плавання необхідна нова модель шкільної бібліотеки, яка дає можливість бути на гребені крутої інформаційної хвилі й постійно змінюватися. Для якісних змін потрібен надійний базис: робота з користувачами, ресурси, технології, менеджмент.

Ми використовуємо різні види роботи з користувачами.

Індивідуальна робота в бібліотеці ЗЕТ передбачає консультування, інформування, анкетування, забезпечення підручниками, бесіди з користувачами. Для задоволення інформаційних потреб певних груп, об'єднаних спільними інтересами, ми створюємо рекомендаційні списки, проводимо бесіди, бібліотечні уроки, квести, майстер-класи. Широко співпрацюємо з активом. Нашою візитівкою є оригінальні, креативні масові заходи: книжкові виставки, проєкти, флешмоби, марафони, конкурси, тренінги, місячники, театралізовані вистави. Важлива складова в діяльності бібліотеки ЗЕТ - організація дистанційного обслуговування. Через засоби мобільного зв'язку, блог, e-mail, WhatsApp, Viber, Skype ми пропонуємо користувачам перегляд віртуальних виставок, надаємо online консультації, інформуємо про події.

Неможливо якісно обслуговувати користувачів без потужної ресурсної бази. Основний фонд шкільної бібліотеки представлений художньою літературою українською, російською, англійською, німецькою мовами, періодикою для користувачів із різними вподобаннями, довідковою літературою на будь-який смак, буккросингом для широкого загалу. Особлива наша гордість – подарункова література різних напрямів: сучасна світова та українська дитяча література, раритетні видання, унікальні колекції журналів. Якісний фонд підручників на високому рівні забезпечує інформаційні потреби користувачів.

У шкільній бібліотеці є довідково-бібліографічний апарат та бази даних. До послуг користувачів алфавітний та систематичний каталоги,

тематичні картотеки, електронні бази фонду підручників та основного фонду, база версій електронних підручників, за якими здійснюється освітній процес у нашому закладі. Для інтерактивного спілкування ведеться блог шкільної бібліотеки, де розміщено корисні ресурси для учнів, педагогів, бібліотекарів, для формування медіаграмотності. Сторінки «Бібліотека online», «Інфотека» задовольняють потреби найвибагливіших користувачів.

Завдяки впровадженню сучасних технологій бібліотека ЗЕТ розвивається й модернізується. Використання інформаційно-комунікаційних технологій відкриває широкі можливості для вдосконалення обслуговування користувачів. Ми застосовуємо хмарні технології Google для організації власної роботи, створення контенту, зв'язку з користувачами та колегами. Шкільна бібліотека має ноутбук, проєктор, принтер, сканер, роутер, колонки тощо. У приміщенні обладнано дротове та Wi-Fi підключення до мережі інтернет. Ми підвищуємо якість обслуговування через упровадження сучасних освітніх технологій (інтерактивних, проєктних, здоров'язбережувальних), розвитку критичного мислення, супроводу обдарованих та саморозвитку особистості. Сьогодні неможливо уявити покоління ЗЕТ без сучасних гаджетів. Технологія BYOD ("bring your own device" або "принеси свій власний пристрій") додає новизни в процес пошуку та обробки інформації. Наші користувачі використовують власні гаджети, які мають потужний набір: застосунки GOOGLE, пошукові засоби інтернету, інформаційно-комунікаційні та освітні платформи тощо.

Ефективність діяльності шкільної бібліотеки визначається багатьма факторами. Одним із них є бібліотечний менеджмент. Самоменеджмент як складова професійного зростання стимулює нашу самоосвіту та самомотивацію, налаштовує на підвищення професійного рівня. Виробничий менеджмент допомагає у веденні бібліотечної документації, участі в проєктах, покращенні матеріально-технічного забезпечення. Упровадження в

роботу шкільної бібліотеки методів тайм-менеджменту допомагає нам максимально раціонально використовувати свій час. Ми постійно працюємо з користувачами, а тому треба знаходити сили для внутрішнього оновлення, для гарного настрою, знати, як справлятися з негативними емоціями. Використовуючи методи стрес-менеджменту, ми ефективно керуємо чинниками, які викликають незадоволення, учимося на власних і чужих помилках. Це є запорукою збереження здоров'я, запобігання явищу професійного вигорання бібліотекаря.

У сучасних умовах основу кадрового менеджменту становить посилення ролі особистості, знання мотиваційних установок, уміння їх формувати відповідно до потреб і цілей. Як керівник методичної комісії шкільних бібліотекарів особливу увагу приділяю системі планування, прогнозування, організації та координації традиційних та інноваційних форм методичної роботи, формуванню позитивного корпоративного іміджу. Ділюся досвідом роботи з колегами з інших бібліотек, педагогами школи. Застосовуючи методи кадрового менеджменту, ми залучаємо до організації масових заходів широке коло користувачів, фахівців різних галузей.

Запровадження у діяльність шкільної бібліотеки маркетингу допомагає нам формувати та стимулювати попит, змінювати стереотипи, піднімати престиж шкільної бібліотеки, залучати нових користувачів. У щоденній роботі ми застосовуємо бібліотечний мерчандайзинг. Як і в спілкуванні з людиною, під час візиту до бібліотеки особливе враження складається в перші секунди контакту, й змінити його непросто. Довірчу й комфортну атмосферу в нас створює зовсім не дорогий інтер'єр і модний стиль, а турбота про кожного відвідувача. Було змінено дизайн приміщення, зручно поставлені стелажі, забезпечено вільний доступ до фонду, організовано зонування бібліотечного простору. Шкільна бібліотека стала затишною, приємною й комфортною для користувачів.

Ми співпрацюємо з публічними бібліотеками міста, представниками громадських організацій, військовими, волонтерами, журналістами для висвітлення наших послуг та ініціатив. PR-заходи, реклама сприяють формуванню позитивної громадської думки, популярності шкільної бібліотеки. Ми прагнемо були унікальними й неповторними. Креативне оформлення виставок, тематичні айстопери, м'який одновухий Бібліо, який нас оберігає, – ось наш бренд.

1. 2. SWOT - аналіз як метод оцінки потенціалу шкільної бібліотеки

Останнім часом змінилося сприйняття бібліотечною спільнотою стратегічного планування. Донедавна воно видавалося незрозумілою страшилкою, зараз для нас це звичайна практика. Правильні орієнтири шкільної бібліотеки – це ключ до успіху, неправильно вибрана стратегія – провал. Ми маємо своєчасно, гнучко й адекватно реагувати на зміну в суспільстві, прогнозувати їх, об'єктивно оцінювати накопичений досвід і тільки на цій основі приймати рішення. Ось тут і став в нагоді SWOT-аналіз - оригінальний спосіб визначити статус-кво шкільної бібліотеки.

Даний метод допомагає оцінити успіхи та недоліки роботи, якісні зміни, своєчасне виявлення прогресивних та небажаних тенденцій, підбити підсумки, намітити перспективні плани діяльності бібліотеки.

SWOT-аналіз широко застосовується в процесі стратегічного планування, що полягає в розділенні чинників і явищ на чотири категорії:

- сильних (Strengths);
- слабких (Weaknesses) сторін проєкту;
- можливостей (Opportunities), що відкриваються при його реалізації;
- загроз (Threats), пов'язаних із його здійсненням.

Провівши SWOT-аналіз діяльності шкільної бібліотеки, визначили:

Сильні сторони (Strengths)	**Можливості** (Opportunities)

1. Наявність зручно розташованого приміщення. 2. Повне охоплення бібліотечним обслуговуванням учнів, педагогів та співробітників школи, батьків та громади мікрорайону. 3. Готовність до впровадження інновацій. 4. Постійний контингент читачів та зростання інформаційних запитів, пов'язаних із освітнім процесом.	1. Створення позитивного іміджу нової моделі шкільної бібліотеки. 2. Рекламна діяльність бібліотеки, пропаганда книги для збільшення темпу росту книговидачі. 3. Розвиток партнерських зв'язків. 4. Підвищення рівня обслуговування через використання інноваційних форм та методів роботи. 5. Оновлення фонду за рахунок збільшення щорічних надходжень. 6. Підтримка з боку громадськості, органів місцевої влади.
Слабкі сторони (Weaknesses)	**Загрози** (Threats)
1. Сприймання бібліотеки як сховища літератури. 2. Знижений інтерес до читання. 3. Значна частина бібліотечного фонду морально застаріла й фізично зношена. 4. Меблі знаходяться в незадовільному стані й вимагають осучаснення.	1. Ризик невиконання учасниками проєкту своїх обов'язків. 2. Необхідність у кваліфікованих бібліотечних кадрах. 3. Низький рівень інформаційної культури користувачів. 4. Форс-мажорні обставини.

Враховуючи результати SWOT-аналізу, дійшли висновку, що шкільна бібліотека має потужний потенціал для того, щоб відповідати сучасним викликам і повинна змінюватися разом із життям суспільства. З метою такого перетворення було розроблено стратегію формування нової моделі шкільної бібліотеки. Вона складається з 5 основних векторів діяльності (5 кроків). Якщо разом здійснимо ці кроки, то бібліотека стане «Бібліотекою ЗЕТ», яка задовольнятиме потреби здобувачів освіти в НУШ.

ІІ. СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

КРОК 1. Популяризація дитячої книги та читання

Виховання дітей та молоді, формування в них системи цінностей і духовних пріоритетів є першочерговим завданням бібліотеки.

Полюбляють наші діти слухати, коли їм читають дорослі. А чи зможуть школярі читати для дорослих? Ми запросили на гру-змагання «Мандрівка до країни мрій **Всеволода Нестайка»** (ДОДАТОК 1) представників штабу АТО. Адже в багатьох із них є сім'ї й військові за ними сумують. До школи завітали офіцери штабу АТО **В'ячеслав Раєвський** та **Віталій Гордєєв**. Військові ніби знову повернулися в дитинство. Вони із захопленням слухали цікаві розповіді, задавали запитання, раділи разом із школярами. Наші герої були не просто гостями, а повноправними господарями заходу. Учні 2-4 класів подарували військовим ілюстрації до творів Всеволода Нестайка.

Нагородження переможців гри

До Дня захисника Вітчизни учні 2-х класів щорічно проводять акцію «Ми читаємо героям». Школярі з величезним задоволенням читають для військових вірші, казки, розповідають про улюблені книги. А гості презентують дітям нові книги.

Ми подаруємо вам зірку щастя

Тісно співпрацюємо з організатором Всеукраїнської ініціативи «Вся Україна читає дітям» письменницею **Євгенією Пірог.**

Казкарка Дженні – частий гість нашої бібліотеки. Разом ми подорожуємо в космосі, співаємо веселих пісень, читаємо казкові історії, відповідаємо на каверзні запитання, майструємо цікаві поробки.

За ініціативи Євгенії Пірог була організована перша приватна бібліотека Дмитра Ружевича. На її відкриття до нашої шкільної бібліотеки завітали Дмитрик зі своєю родиною, представники громадськості, журналісти, користувачі.

На відкритті приватної бібліотеки Дмитра Ружевича

Ми взяли участь у літературно-екскурсійному проекті «Мотиваційна бібліотека **Дмитра Ружевича»**. Учасники оглянули мальовниче село Сергіївку, побували в бібліотеці, якою керував Дмитро Ружевич - рекордсмен **Книги рекордів України** як наймолодший у країні директор бібліотеки. Разом із його однокласниками взяли участь у квесті «Дмитрикова зіронька». Хлопчик був сильний духом. Він - узірець наслідування не тільки для дітей, а й дорослих, що опинилися складній ситуації.

Творчі зустрічі з письменниками **Євгенією Пірог**, **Миколою Джмелем**, **Наталею Марченко**, **Надією Метзгер**, **Діною Буцанець**, знайомство читачів із новими творами сприяють залученню дітей до читання.

Із метою формування національної свідомості учнів, поширення інформації про Європейський Союз, звичаї, традиції країн Європи за ініціативи та підтримки співзасновника громадської організації благодійників «Libera Liberti» **Максима Потапчука** проходить щорічний фестиваль «Європа – велика родина». У ході підготовки до заходу користувачі можуть переглянути матеріали книжкової викладки «Європа – велика родина», отримати відповіді на інформаційні запити про життя та побут європейців.

Учасники фестивалю презентують історію, культуру, традиції, національні страви, висловлюють свої почуття та враження від знайомства з Європою в конкурсах малюнків на папері та асфальті, беруть участь у майстер-класах, створюють інтерактивні плакати «Ми – єдина родина». Користувачі одержують величезне задоволення від участі в фестивалі, а фонд бібліотеки поповнюється новими цікавими книгами.

Європа і Україна.
Ми разом одна родина

Користувачі із задоволенням беруть участь у Регіональному конкурсі учнівських відгуків на сучасну художню прозу «Літні читання» та «Зимові читання», який щорічно проходить за підтримки управління освіти м. Краматорська в межах європейського проєкту «Вся Україна читає дітям». Соціокультурний проєкт «Вся Україна читає дітям» – це спільний проєкт Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва та результат волонтерської діяльності освітян Донецької області, який має на меті змінити наше українське майбутнє та підвищити читацьку компетентність учнів, популяризувати українську художню книгу на Донеччині.

Подарунок від Петра Мацкевича

Переможці та учасники конкурсу отримують у подарунок книги сучасної світової дитячої та підліткової літератури. Засновник видавництва «Кальварія» **Петро Мацкевич** високо оцінив відгук переможця регіонального етапу конкурсу в молодшій віковій категорії учня 5-Б класу Рената Мелікова на книгу Кендзі Міядзави "Ресторан, де виконують побажання". Він надіслав

хлопцеві листа з вітанням та підбірку книг видавництва для переможця й шкільної бібліотеки. Завдяки участі наших користувачів у конкурсі, бібліотечний фонд поповнюється сучасними книгами українських видавництв.

Широко використовуються бібліотечні квести як інноваційна форма популяризації читання серед молоді.

Реклама збірки «10 історій про хлопців» за допомогою міміки та жестів

У межах Всеукраїнського тижня дитячого читання в шкільній бібліотеці був проведений квест «Нам книжка відкриває всі світи». Учасники пошуку показали глибокі знання творчості сучасних українських письменників, чудове володіння перлинами усної народної творчості, просторове уявлення про навколишній світ. Презентуючи книги Сергія Гридіна «Незрозумілі», Марини та Сергія Дяченків «Дика енергія», Ольги Купріян «Солоні поцілунки», Дари Корній «Гонихмарник», збірку «10 історій для хлопців», читачі розкрили свої творчі здібності. Вони розповіли про книги, взявши інтерв'ю та зігравши ролі авторів і героїв.

П'ятикласники на етапі квесту

Учасники квесту «Книги читайте - світи пізнавайте» (ДОДАТОК 2) відкрили для себе «Світ неймовірних пригод», «Світ фентезійних чар», «Світ казкових мрій», «Світ поетичних перлин». Вони зустрілися з героями книг Жуля Верна, Джоани Роулінг, Ганса-Християна Андерсена, познайомилися з цікавими фактами з життя Лесі Українки, Ліни Костенко, Івана Франка, Тараса Шевченка, Василя Стуса, Василя Симоненка.

У межах Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек відбувся квест «Бібліотека - аптека здоров'я». Учасники успішно пройшли випробування й довели, що сила команди в єдності, наше здоров'я в наших руках, а мудрість - у книгах.

Агенти й координатори квесту

Важливе місце в структурі бібліотечно-інформаційної діяльності займає виставкова робота, що є засобом розкриття інформаційних ресурсів книгозбірні, її візитівкою, відображає стиль бібліотеки й творчі можливості персоналу. Цікавою формою популяризації читання та книги стала тематична книжкова виставка на свіжому повітрі «Від проголошення Незалежності до нової України». Учні, педагоги, батьки, перехожі переглянули Конституцію України для школярів, енциклопедії про нашу Батьківщину, згадали буремні події на Майдані, ушанували пам'ять героїв, що полягли в боротьбі за незалежність України.

Літні читання на свіжому повітрі

Для творчо обдарованої молоді нашого міста ми провели засідання літературної вітальні «Кожна зірка має свій час». На зустріч завітали поетеса **Валентина Лесик** та журналіст **Віталій Виголов**. Школярі читали власні поезії, лунали пісні на слова Івана Франка, Василя Симоненка, Ліни Костенко.

Талановита юнь нашого міста

Тренінг – порівняно нова й перспективна форма діяльності нашої бібліотеки.

Тренінг допоміг випускникам успішно здати ЗНО

У користувачів із 6-Б та 11-А класів часто виникали запитання:

- Чому я сьогодні пам'ятаю певну інформацію, а через деякий час не можу її відтворити взагалі?
- Чому один учень запам'ятовує з першого разу, а решті потрібно декілька повторень?
- Як можна тренувати пам'ять?

Щоб знайти відповіді на ці запитання, провели тренінг «Як змусити працювати мозок» (ДОДАТОК 3) (за книгою Рюта Кавашима «Тренуй свій мозок. Японська система розвитку інтелекту та пам'яті»). Після тренінгу запропонували учням 6-Б класу на уроках математики використати таблиці для розвитку пам'яті. Через місяць більшість дітей помітили, що читати та обчислювати стали краще. Таким чином, участь у тренінгу сприяла формуванню компетентних учнів-користувачів.

Цікавою формою популяризації читання є марафони. Із метою реклами книги та залучення нових користувачів до бібліотеки, провели марафон «Читаємо дітям». До івенту долучилися педагоги, батьки, школярі, **Микола Джміль -** письменник із Бахмута . Він прочитав уривок з поеми «Пори року». Гість передав естафету марафону маленьким користувачам, які були присутні на зустрічі в бібліотеці. Її підхопила Софійка Стрілкова, із почуттям прочитавши поезії Миколи Джмеля з книги «Коло».

Микола Джміль читає поезії з книги «Коло»

У межах заходів із нагоди святкування сторіччя з дня народження Василя Сухомлинського організували та провели марафон «Прочитаю я вам казочку». Він пройшов у різних локаціях: на засіданні Методичної студії МК

Старт марафону «Прочитаю я вам казочку»

ШБ «Від професійного бібліотекаря – до компетентного читача», у межах семінару «Сучасна бібліотека й юнацтво в єдиному культурно-інформаційному просторі» на базі Центральної міської публічної бібліотеки, на засіданні Лабораторії творчого бібліотекаря IV Конгресу освітян Донеччини «Нова українська школа Донеччини: освіта для життя». У межах Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек до марафону долучилися шкільні бібліотекарі області, працівники Центральної міської публічної бібліотеки та її філій, співробітники Донецького ОІППО. Захід сприяв популяризації творчої спадщини Великого педагога та залученню молодого покоління до читання.

Із нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Австралією й Україною та відзначення 70-річчя українського поселення в Австралії провели скайп-конференцію з головою **Союзу Українських Організацій в Австралії Стефаном Романівим**. Учасниками та гостями стали голова ГО «Культурно - освітня фундація «Лібері Лібераті» **Максим Потапчук**, керівник народного аматорського колективу студії-клубу «Слов'яни» (Слов'янський район) **Лариса Азімова**, учасники гуртка «Веселка» Мирнинського сільського клубу, учні 9-11 класів, педагоги, жителі мікрорайону. Австралійська громада вперше спілкувалась із громадою Краматорська. У межах заходу відбулося відкриття пересувної виставки знаменитих творів найкращих австралійських корінних художників XX

На Skype-зв'язку Австралія

століття «Старі Майстри – видатні австралійські художники, що малювали на корі». Малювання на корі є однією з видатних традицій світового мистецтва, яке практикували аборигенні художники Арнемленда (північна територія Австралії). Підготували цікаву презентацію “Географія, історія та мистецтво Австралії”. Присутні переглянули фільм англійською мовою про реставрацію картин на евкаліптовій корі. Учні 11 класу Микола Золотарьов, Ірина Бурчуганова, Максим та Станіслав Сачки показали високий рівень володіння англійською й озвучили фільм рідною мовою. Інформацію про захід було висвітлено на телеканалі «До ТеБе» та опубліковано в спецвипуску «Українська Австраліана» журналу «Антиквар». Ми щиро вдячні дипломатичним представникам посольства Австралії в Україні, які передали цікаву літературу до бібліотеки.

Нове прочитання казки «Колобок»

Полюбляють наші користувачі театралізацію. Приміряти можна на себе будь-яку роль: актора, постановника, звукорежисера, декоратора, гримера або глядача. Участь у підготовці беруть усі: бабусі, матусі, татусі, тітоньки й братики з сестричками. Постановка вистави «Колобок. Стара казка на новий лад» прийшлася до вподоби дітям, які відпочивали в пришкільному оздоровчому таборі «Веселка».

КРОК 2. Практична медіаграмотність та основи академічної доброчесності

В умовах прискореного прогресу й стрімкого розвитку суспільства змінюються соціальні функції бібліотек, що спонукає до оновлення та

трансформації бібліотечних послуг. Важливим напрямом діяльності бібліотеки ЗЕТ стає медійно-інформаційна грамотність користувачів.

Із метою надання користувачам-педагогам методичного інструментарію для реалізації завдань упровадження основ медіаграмотності в освітній простір НУШ було проведено тренінг «Формування медіаграмотності учасників навчально-виховного процесу як обов'язкова складова сучасного освітнього середовища» (ДОДАТОК 4). Учасники дискутували про медіаграмотність і критичне мислення, ознайомились із способами передачі та сприйняття інформації, визначали факти й суб'єктивне ставлення, училися розрізняти рекламу та пропаганду, довідалися, що таке джинса й фейк. Користувачі на конкретних прикладах аналізували ситуації, коли авторська вигадка спричиняла конфліктну реакцію на викривлену інформацію, удосконалювали навички відбору та перевірки інформації. У ході тренінгу за допомогою різних вправ, прийомів, технік було створено неформальне, невимушене спілкування, яке відкрило перед учасниками безліч варіантів розвитку ситуації або вирішення конкретних проблем.

Медіаграмотність в освітній процес НУШ

Місія сучасної бібліотеки – допомагати користувачам учитися компетентно споживати будь-які повідомлення в мас-медіа та вміти створювати власний медіа-продукт.

Для формування медіакомпетентності користувачів на блозі шкільної бібліотеки створено сторінку «Інфотека». На ній розміщено QR-коди з посиланнями на 15 кращих українських проєктів із медіаграмотності. На сторінці «Мої родзинки» є посилання на матеріали авторського тренінгу з медіаграмотності.

Користуючись матеріалами бібліотечного фонду, блогу, online курсів, надаються індивідуальні та групові консультації користувачам із медіаграмотності та академічної доброчесності. У співбесіді акцентується увага на дотриманні норм про авторські права, посилання на джерела інформації в разі використання у своїх роботах запозичених матеріалів, етичних норм спілкування на засадах взаємоповаги, партнерства, толерантності.

КРОК 3. Діджиталізація як вектор розвитку шкільної бібліотеки

Діджиталізація освіти тепер у тренді: забезпечення закладів освіти через Wi-Fi вільним доступом до мережі інтернет, створення комп'ютерних класів, освітніх платформ для дистанційного навчання, онлайн-курсів, тестувань тощо. Віднині місія бібліотекаря полягає насамперед у тому, щоб допомогти користувачам зорієнтуватися не тільки в безмежному просторі книг і традиційних носіїв, але й у світі електронної інформації.

Наша бібліотека забезпечена комп’ютером, маємо вільний доступ до мережі інтернет. Запроваджуючи BYOD-технології, ми здійснюємо дистанційне обслуговування користувачів. Відвідувачі мають можливість користуватись соціальними мережами, замовляти та отримувати необхідну інформацію завдяки використанню e-mail, WhatsApp, Viber, Skype, Facebook. Широко використовуємо в діяльності бібліотеки інформативну й корисну в сучасному світі річ – це QR - коди. Для шкільних бібліотекарів міста провели майстер-класи (ДОДАТОК 5) «QR-код у бібліотеках закладів освіти: інтерактивна технологія освітнього процесу» та «Тренди освіти:

Для сучасних користувачів- сучасна реклама книг

як використовувати QR-коди у навчанні» для молодих спеціалістів школи та їх наставників.

Реклама є частиною комунікаційної діяльності бібліотеки, адже вона грає ключову роль у популяризації бібліотечних ресурсів. За допомогою QR – кодів рекламуємо нові надходження до бібліотеки.

Гаджети на допомогу в QR-пошуках скарбів

Підготували та провели квест «QR-пошуки скарбів». Учасники відповідали на цікаві запитання, переглянули інтригуючі відео, виконували складні завдання, користуючись QR-кодами. Вони побували у 4 локаціях: «Ці дивовижні тварини», «Золота квітка», «Наша унікальна планета - терра інкогніта», «Таємнича гостя». Пройшовши всі випробування, учні склали слоган квесту «Книга – джерело знань. Знання –це скарб!». Гравці зрозуміли, якщо хочеш стати успішною людиною – більше читай! Розробку бібліотечного заходу ми опублікували у фаховому журналі «Шкільний бібліотекар» (№11, 2019 р.)

Шкільна бібліотека має власний **блог,** де висвітлюються різноманітні масові заходи з популяризації дитячого читання, анонсуються літературні новинки, розміщуються власні методичні розробки.

Представництво бібліотеки в мережі інтернет

На сторінці «Бібліотека онлайн» користувачі мають можливість у будь-який час переглянути чи завантажити трендову літературу з фонду шкільної бібліотеки, скориставшись електронними тематичними картотеками: «Сучасна світова дитяча література», «Сучасна українська дитяча література», «Посібники серії «Шкільна бібліотека»,

«Література для ЗНО з української мови та літератури-2020». Є можливість знайомитися з підручниками, за якими здійснюється освітній процес у нашому закладі, скориставшись базою електронних версій підручників. Відсканувавши QR-код чи перейшовши за посиланням, електронні версії джерел можна завантажити на мобільний пристрій. Тепер потрібна інформація завжди буде під рукою.

Можливість використовувати сучасні технології дає новий поштовх розвитку рекламної діяльності бібліотеки. Віртуальні виставки «Доторкнімося душею до казки» (до 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського), «На диліжансі книжковою Європою» (до Дня Європи в Україні), виставка-портрет «Кожна зірка має свій час…», присвячена Народному Герою України, учневі нашої школи Степану Чубенку, сприяють промоції читання.

За статистикою шкільний блог відвідали майже 23 тисячі користувачів із різних куточків нашої планети (Україна, Росія, Сполучені Штати Америки, Німеччина, Франція, Єгипет, Нідерланди, Португалія, Польща, Індія, Тайланд). Великою популярністю у відвідувачів користуються сторінки «Корисні посилання», «Мої родзинки», «Нова українська школа», «Готуємося до ЗНО». У зв'язку з форс-мажорними обставинами, які склалися в останній час, перегляд сторінок «Українська-це модно», «Бібліотека онлайн», «Інфотека» є найвагомішим за останній час.

КРОК 4. Покращення матеріально-технічного забезпечення

У межах Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек та Всеукраїнського тижня дитячого читання традиційно проводяться промо-акція «Vivat, бібліотеко!», акції «Канікули з книгою», «Весняний

книгобум», «Даруймо книги з любов'ю», до яких долучаються батьки, школярі та жителі мікрорайону.

Співпрацюємо з громадськими організаціями міста. Від Клубу підприємців Краматорська отримали в подарунок повне зібрання творів Дж. Роулінг про Гаррі Поттера, подарункове видання казки Г.-Х. Андерсена «Снігова королева» та надзвичайно цікаву енциклопедію «Український космос».

Благодійники з Києва надсилають до бібліотеки літературні новинки, щоб користувачі могли якісно підготуватися до Зимових та Літніх читань, а книги якомога швидше знайшли свою аудиторію.

Ми щиро вдячні старшій науковій співробітниці Інституту бібліографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, кандидатці історичних наук, дослідниці дитячої літератури Наталії Марченко, популяризаторці дитячого читання, письменниці Євгенії Пірог, письменниці Людмилі Охріменко, головному редактору видавництва «Фонтан казок», письменнику Івану Андрусяку, першому заступнику голови Донецької ОДА Євгену Вілінському, координаторці проєкту «Вся Україна читає дітям» у Донецькій області Проселковій Оксані, директорці Центральної дитячої бібліотеки імені О. С. Пушкіна Ганні Бахман, співзасновнику громадської організації благодійників «Libera Liberti» Максиму Потапчуку, дипломатичним співробітникам посольства Австралії в Україні, координаторці розмовного клубу «Файно» Оксані Муравльовій, волонтеркам Сталіні Чубенко й Олені Яковенко, небайбужим жителям Львова, Києва, Бучі, Лиману, Краматорська за неоціненний вклад у справу

Зустріч небайдужих

розбудови нашої бібліотеки та за підтримку інтересу до читання в маленьких жителів Сходу.

Як добре, що дорослі дбають не тільки про добробут, а й про духовний світ найменших користувачів. Завдяки їх небайдужості книжковий фонд систематично поповнюється сучасними книгами, виданими українською мовою.

КРОК 5. Ребрендинг – нове обличчя книгозбірні

Ребрендинг – комплекс заходів, спрямований на зміни дизайну, візуального оформлення, іміджу бібліотеки. Завдяки співпраці школи з ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» (генеральний директор **Геннадій Суков**, начальник механічного цеху №3 **Борис Кулик**) у 2016 році був виконаний якісний ремонт бібліотеки на суму більше 40 тис. гривень. Змінився дизайн приміщення. За підтримки благодійників виготовлено стенди, сучасну наочність, поличкові роздільники, айстопери.

Сучасний дизайн приміщення

На сьогодні інноваційна «фішка» бібліотеки – вільний доступ. Постійно діють 24 тематичні полички для різних вікових категорій. Ми відкрили яскраві, неповторні «обличчя книг» для найменших відвідувачів. Особлива гордість нашої бібліотеки – тематична поличка «Молодіжний формат XXI століття» для користувачів середньої та старшої вікової категорії. Розпочинали з 6 книжок сучасних авторів для підлітків українською мовою. Завдяки фандрейзингу на сьогодні вже на трьох полицях тісно. Попит на таку літературу величезний. На книги Сергія Гридіна й Дари Корній, Ірини Мацко

й Анастасії Нікуліної, Джоан Роулінг та Роалда Дала, Марини та Сергія Дяченків буває черга.

У зоні комфорту

Невід'ємною складовою сучасного бібліотечного простору є зонування, а тому створили в бібліотеці зону тиші. Її полюбляють старшокласники, адже саме там можна усамітнитися й почитати цікаву книжку, підготуватися до уроку. Найменшим читачам до вподоби зона гри, де разом із Бібліо можна погортати журнали, комікси, розфарбувати розмальовки, пограти з улюбленими іграшками. Для організації групового перегляду матеріалів влаштовуємо мобільну зону, розташовуючи меблі в приміщенні так, щоб маленькі користувачі могли гратися, не заважаючи іншим. До Всесвітнього дня котів створили бібліобокс «Мур! Няв!». Тепер з-під столу мобільної зони можна почути ніжне муркотіння й веселі голоси «кошенят», які створюють атмосферу доброзичливості й радості.

Ми прагнемо облаштувати комфортний бібліотечний простір. Його важливим елементом є фітодизайн. Квіти, що зацвітають у різну пору, композиції з них, гармонійно поєднуючись з елементами оформлення, покращують настрій користувачам, позитивно впливають на мікроклімат приміщення.

Нове обличчя книгозбірні

Створення привабливого іміджу - один із важливих напрямків ребрендингу. Імідж – загальне уявлення про бібліотеку, залежить від

щоденної праці, формується постійно й відбивається в дзеркалі громадської думки та професійного середовища. Трансформуючись у нову модель бібліотеки ЗЕТ, подолали стереотип «Бібліотека – це місце, де видають книжки». Це місце для задоволення будь-яких потреб користувачів.

Використовуємо PR як спосіб промоції ресурсів та послуг, як засіб для створення довірливого та шанобливого ставлення до бібліотеки з боку користувачів та широкого громадського загалу. Завдяки рекламі на блозі, Facebook, YouTube-каналі підвищується інтерес користувачів до діяльності закладу.

Заборон у нашій бібліотеці не існує. Рекомендація «Я поважаю комфорт інших» сприймається як рутина. А керівництвом до дії є гасло «Користувач завжди правий». Позитивний образ бібліотеки ЗЕТ, який ми створили, сприяє просуванню інформаційних ресурсів і послуг, стимулює її подальший розвиток.

ВИСНОВКИ

Бібліотека інноваційної моделі організовує процес соціальної комунікації як у реальному, так і віртуальному мережевому інформаційному просторі. Вона сприяє впровадженню в суспільну практику сучасних технологій і необхідних навичок пошуку, аналізу та переробки документованих знань.

Можемо з упевненістю сказати, що наша бібліотека на шляху розвитку та модернізації зробила великий крок уперед: поліпшується обслуговування, впроваджуються нові його форми, зростають кількісні показники, що позитивно впливає на її імідж у спільноті.

На нашу думку, проєкт «Бібліотека ЗЕТ : 5 кроків до нової моделі» сприяє перетворенню звичайної шкільної бібліотеки в нову, ресурсний та фізичний простір якої змінюється завдяки спільним зусиллям завідувачки бібліотеки, керівництва школи, педагогічного, батьківського та учнівського колективів, громадськості. У новій бібліотеці створюється для читачів максимально комфортне середовище, поширюються сталі зв’язки з громадськістю, забезпечується інформаційна підтримка освітнього процесу. Сьогодні шкільна бібліотека є відкритим простором для нових можливостей.

Звичайно, існують невирішені проблеми. Нагальними для нашої бібліотеки: придбання зручних меблів, встановлення програмного забезпечення, комплектування бібліотечного фонду за державні кошти тощо.

Маємо надію, що тільки комплексні заходи, партнерство, підтримка влади та громади дозволять отримати необхідний імпульс для подальших перетворень у нову модель бібліотеки ЗЕТ.

Упевнені, що наш досвід, який ми отримали в ході роботи над проєктом, стане в нагоді тим, кому небайдужа доля шкільної бібліотеки та її користувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нова українська школа [Електронний ресурс] : веб-сайт проєкту / ГО «Смарт Освіта» у партнерстві з Міністерством освіти і науки України. – URL : http://nus.org.ua. – Дата звернення : 10.12.2019. – Назва з екрана.

2. Концепція Нової Української Школи [Електронний ресурс] : ухвал. рішенням колегії МОН 27 жовтня 2016 р. – URL : https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola. – Дата звернення : 20.12.2019. – Назва з екрана.

3. Медіаосвіта та медіаграмотність [Текст] : підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. – К. : Центр вільної преси, 2012. – 352 с.

4. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219-р. – URL : http://ЗЕТakon3.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80. – Дата звернення : 25.12.2019. – Назва з екрана.